

Mieczysław Kormanek

Piękna impreza turystyczna

Ciekawa impreza polsko-słowacka odbyła się 14 maja bieżącego roku z okazji 20-lecia gorlicko-bardejowskiej współpracy turystycznej 1991-2011. Spotkanie grup turystycznych nastąpiło na granicy w Koniecznej. Następnie grupa starszych turystów powędrowała z Bodaków na Magurę Wątkowską pod tablicę upamiętniającą mszę świętą, odprawioną przez księdza Karola Wojtyłę, późniejszego papieża. Grupa dziecięca została podwieziona do Bartnego i stąd ruszyła w tym samym kierunku. Marsz pierwszej grupy trwał 3,5 godzin. Grupy dziecięcej 45 minut. Wszystkie dzieci otrzymały z rąk patronów uroczystości - Burmistrza miasta Gorlice Witolda Kochana i Prezesa Oddziału PTTK Romana Trojanowicza dyplomy i nagrody. Było to dla nich wielkie przeżycie.

Uroczystości zaszczycili między innymi: konsul generalny Republiki Słowackiej Marek Lysansky i Witold Latusek, członek Zarządu Województwa Małopolskiego, Skarbnik Zarządu Głównego PTTK a zarazem Dyrektor COTG w Krakowie Jerzy Kapłon, Prezes Forum Małopolskich Oddziałów PTTK L. Zegzda. Główne uroczystości odbyły się o godzinie 18 w kasztelu Szymbark. Otworzył je i powitał licznych gości prezes Oddziału PTTK Roman Trojanowicz. Zasłużonym dla turystyki i współpracy polsko-słowackiej wręczono liczne odznaczenia i dyplomy. Między innymi Srebrną Honorową Odznakę PTTK otrzymał Jan Posłuszny. Metsky Uriad Bardejow wręczył złotą odznakę dla pani Janiny Augustyn za pracę wśród młodzieży, a za pracę w PTTK srebrną odznakę prezesowi Romanowi Trojanowiczowi. Wielce zostałem zaskoczony otrzy-

Prezes Zarządu Oddziału PTTK w Gorlicach – Roman Trojanowicz
Burmistrz Gorlic - Witold Kochan

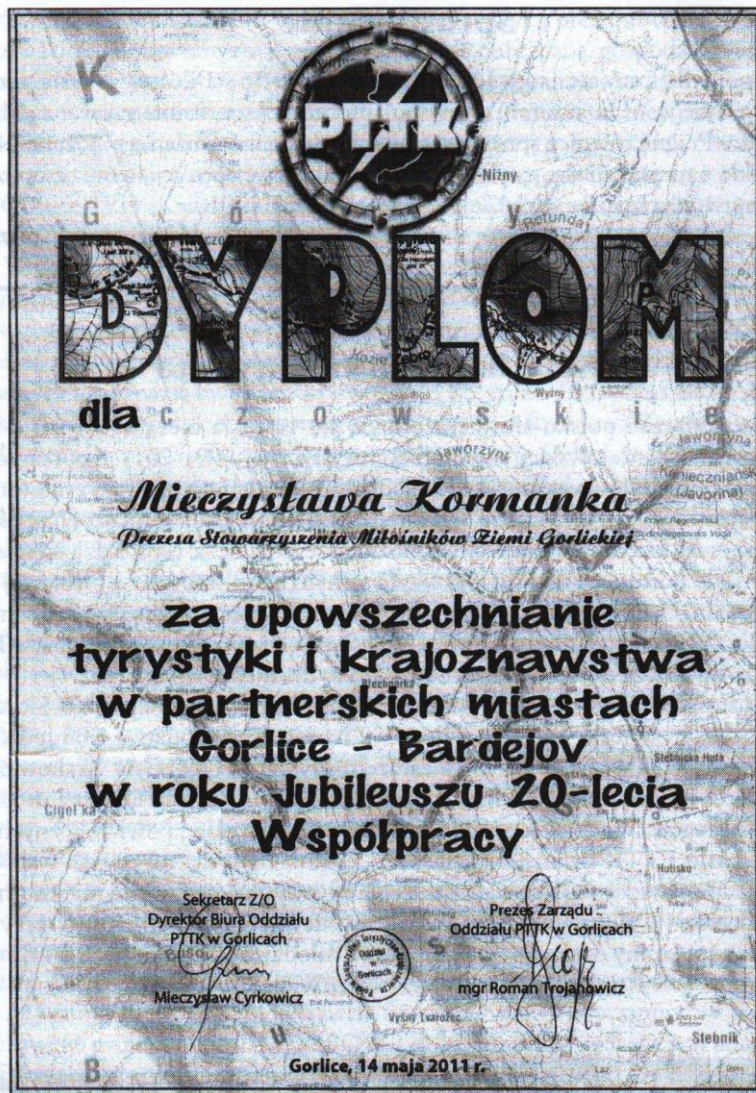
serdecznie zapraszają na

Jubileusz 20-lecia Gorlicko-Bardejowskiej współpracy turystycznej 1991-2011

który odbędzie się w dniu
14. maja 2011 roku (sobota) o godz. 18⁰⁰
w Renesansowym Kasztelu w Szymbarku

PTTK O/Gorlice, ul. Piłsudskiego 6, tel. 18 352 15 91

maniem dyplomu, jako prezes Sądu Koleżeńskiego z poprzedniej kadencji i uczestnik spotkań polsko-słowackich dyplomem „za upowszechnienie turystyki i krajoznawstwa w partnerskich miastach Gorlice Bardejów”. „Uważam, że jest to dyplom nie tylko dla mnie, ale i dla mgr Janigi, z którym wspólnie uczestniczyłem w spotkaniach oraz dla członków naszej sekcji turystyczno-ekologicznej, która mnie wspomagała”. Na koniec uroczystości zostały przedstawione migawki fotograficzne opracowane przez dyrektora Biura Oddziału PTTK Mieczysława Cyrkowicza, obrazujące wydarzenia w poszczególnych latach. Zakończenie uczczono lampką szampana w Lamusie dworskim.

Uroczystość została perfekcyjnie przygotowana przez Prezesa Oddziału PTTK mgra Romana Trojanowicza i Jego współpracowników.

Gratulujemy i dziękujemy.

„Gorlice na starych pocztówkach ze zbioru Leszka Wojtasiewicza”

W Muzeum Regionalnym PTTK w Gorlicach od dnia 27. kwietnia do 19. sierpnia 2011 roku dostępna jest dla zwiedzających kolejna wystawa czasowa.

Wystawa otworzona została przez Romana Trojanowicza, prezesa Oddziału PTTK w Gorlicach, a o samej wystawie opowiedział jej autor, Leszek Wojtasiewicz.

WYSTAWA „GORLICE NA STARYCH POCZTÓWKACH” ZE ZBIORU LESZKA WOJTASIEWICZA

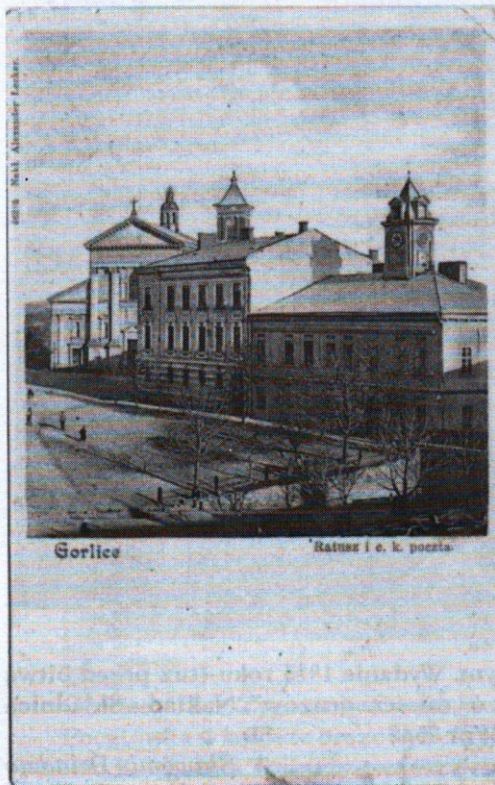
Od ostatnich trzech dekad XIX w. trwa epoka pocztówek. W 1869 r. została wprowadzona do użytku na terenie Monarchii Austro-Węgierskiej pierwsza karta korespondencyjna według pomysłu prof. Emanuela Herrmanna. Był to mały kartonik o wymiarach 122 x 85 mm z wydrukowanym znaczkiem z podobizną Franciszka Józefa o nominale 2 krajcarów (opłata za list wynosiła wówczas od 3 do 15 krajcarów) oraz napisem „Correspondenz – Karte” umieszczonym nad godłem Austrii. Całość otoczona była ozdobnym obramowaniem. Ta strona pocztówki przeznaczona była wyłącznie na adres, druga zaś na korespondencję. Jednak dopiero w 1871 r. wprowadzono na niej dodatkowy napis w języku polskim „karta korespondencyjna”.

Tak ukształtowane pocztówki stawały się z każdym rokiem coraz bardziej atrakcyjne i poszukiwane. Pod koniec XIX wieku były to już prawdziwe dzieła sztuki malarskiej i foto-

graficznej. Nowa forma korespondencji rozpowszechniała się bardzo szybko. W 1872 r. stosowano ją już w większości państw europejskich, a w latach późniejszych pocztówki dotarły do najbardziej odległych zakątków świata.

Pierwsza gorlicka pocztówka ukazała się w 1898 r. Jest to trochę nietypowa kartka bo pokazuje kopalnię nafty w Ropicy Ruskiej koło Gorlic, ale nad widokiem kopalni wydrukowany jest dodatkowy tekst „Pozdrowienie z Gorlic”.

Pocztówek z tego okresu spotyka się sporo, są jednak dość monotematyczne, gdyż zazwyczaj przedstawiają rynek miejski w różnych ujęciach, główne ulice, ważniejsze obiekty użyteczności publicznej, park. Kartki drukowane były w Wiedniu, Krakowie, Lwowie lub Gorlicach. Pocztówki wydawane były przez instytucje i firmy prywatne Chaim Kleingut, Aleksander Lecker, Zygmunt Turowicz, Składnica i Sklep Kółka Rolniczego w Gorlicach, Księgarnia Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Nauczycieli w Gorlicach.

Kwartalnik Gorlicki

Często kartki wydawane były w różnych odmianach kolorystycznych i z różnymi podpisami. Niestety nie ma materiałów źródłowych podających w jakich nakładach były te kartki wydawane. Można domniemywać sądząc po ilości ludzi zamieszkujących Gorlice, że nie były to nakłady większe niż 100 –300 egzemplarzy. Spotyka się dziś kartki z tego okresu, które są dość popularne jak i pocztówki ukazujące się na giełdach czy aukcjach bardzo rzadko.

Kwartalnik Gorlicki

Z chwilą wybuchu wojny Gorlice liczyły ok. 7000 mieszkańców. Były więc średniej wielkości miasteczkiem zachodniogalicyjskim. O ile lata wojny i trudna sytuacja ekonomiczna wpłynęły w całym kraju na zahamowanie ruchu wydawniczego, to w przypadku Gorlic rzecz miała się całkowicie odwrotnie. Przyczyną były działania przyfrontowe od jesieni 1914 r. a przede wszystkim dwudniowa, bardzo krwawa bitwa (2-3 V 1915) znana jako „Operacja Gorlicka”, czy „Bitwa pod Gorlicami” podczas której, sprzymierzone wojska niemiecko – austriackie przełamały front rosyjski. Pokłosiem tych walk było zupełne zniszczenie miasta.

Kartki z widokami zniszczonych Gorlic wydawali Austriacy, Niemcy, Spółdzielnie i Towarzystwa działające w mieście oraz osoby prywatne.

Pocztówki z tego okresu można podzielić na 3 grupy:

- kartki ukazujące działania militarne
- kartki z widokami cmentarzy
- kartki poświęcone zniszczeniom wojennym

Najmniej spotyka się pocztówek poświęconych działaniom wojennym. Kartki te przeważnie były wydawane przez Austriaków i Niemców. Pewna część pocztówek zwłaszcza wydawanych przez Niemców po 1915 r. poświęcona była walkom określonym jednostkom lub upamiętniała ich szlak bojowy oznaczając Gorlice jako jedno z ważniejszych dla tych jednostek miejsc walki.

Najbardziej obszerną grupę stanowią kartki poświęcone zniszczeniom miasta. Pierwsze ukazują się jeszcze w 1915 r. np. Salon Malarzy Polskich w Krakowie i Instytut Grafiki Sztuki Juliusza Kittla w Ostrawie na Morawach.

Nakładem Księgarni Towarzystwa Wzajemnej Pomocy Nauczycieli ukazały się pocztówki ze zniszczeniami miasta z napisami w dwóch językach (polskim i niemieckim), z których 5% z dochodu ze sprzedaży tychże kartek przeznaczony był na odbudowę miasta lub kościoła. Pocztówki ukazujące zniszczenia miasta wydawane przez Niemców były w różnych odmianach, tzn. że na podstawie jednej kliszy różni wydawcy wykonywali pocztówki.

Okres 20 – lecia międzywojennego to kartki ukazujące już Gorlice odbudowane, nowe budynki, choć wychodzą kartki powracające tematyką do zniszczeń wojennych. Najwięcej widokówek wydaje Składnica Kółek Rolniczych w Gorlicach, Izidor Engelberg, Maria Topolewska. Kartki te nie mają już tak bogatej szaty graficznej jak widokówki z początku wieku.

Pocztówki z okresu II Wojny Światowej są wydawane przede wszystkim przez Księgarnię i Drukarnię Mieszkańską Romana Makowskiego, fotografa Juliana Szłocha i fotografa Pindelskiego.

Kolekcja prezentowana w Muzeum Regionalnym PTTK im. Ignacego Łukasiewicza w Gorlicach jest efektem prawie dwudziestoletniej pasji kolekcjonerskiej. Zawiera 320 pocztówek od roku 1898 do lat II Wojny Światowej. Wystawa ułożona jest chronologicznie z podziałem na 4 okresy:

- okres do I Wojny Światowej
- lata I Wojny Światowej
- okres międzywojenny
- lata II Wojny Światowej

Wszystkie pocztówki są krótko opisane aby przybliżyć zwiedzającym wystawę pewne fakty i informacje, które są zawarte na stronie rewersowej kartki.

*Na podstawie tekstu opracowanego przez autora wystawy
Leszka Wojtasiewicz*